

כיבוש ארץ ישראל על ידי הרומאים

תלמידים יקרים!

בשיעור זה נלמד על הצעדים שנקטו הרומאים לאחר שכבשו את ארץ ישראל וכן על תקופת שלטונו של מתתיהו אנטיגונוס - בן השושלת החשמונאית.

השלימו את הפרטים החסרים על פי המידע בעמוד 100 (למעלה) ועל פי המפה בעמוד 102 בספר.

הצעדים שנקטו על ידי הרומאים לאחר כיבוש ארץ ישראל

ארץ ישראל נכבשה על ידי הרומאים בשנת _____ . הרומאים צמצמו את שטחה לשני אזורים:
 _____ | _____ .

בכך ניטלו ממנה שני יתרונות גיאוגרפיים: א. _____ ב. _____ .
 הרומאים מינו את _____ לשליט זמני אולם למעשה לא היתה לו השפעה של ממש והוא נותר
 כ. _____ .

הרומאים מינו את שני בניו של _____ למושלים:

_____ מונה למושל | _____ מונה למושל _____ .

הורדוס מושל הגליל

הורדוס שלט בעריצות ודיכא ביד חזקה כל ניסיון התקוממות. קראו את הקטע הבא מספרו של יוסף בן מתתיהו וענו על השאלות:

"..והורדוס היה בעל מעשים מתכונתו ומצא תכף חומר לפעלה, להראות את אִמְץ רוחו. הוא תפס את חזקיה ראש השודדים*, אשר פשט בגדוד רב על המקומות הסמוכים בסוריה, והמית אותו ועוד שודדים רבים..

ועל כן המית הורדוס אנשים רבים ועבר על חקי היהודים הזדון.. עליו לתת את הדין.. על-פי חקי האבות, האוסרים להמית אנשים בלי משפט.."

(יוסף בן-מתתיהו (יוספוס פלביוס), **מלחמות היהודים עם הרומאים**, תרגם והוסיף הקדמה והערות: קלמן שולמאן, ורעה: האלמנה והאחים ראם, תרמ"ד, ספר א, עמ' 44)

*חזקיה היה מנהיג המורדים בגליל ויוסף מכנה אותו 'ראש השודדים', כינוי שניתן על ידו בדרך כלל למורדים בשלטון רומא.

ענו על פי הקטע לעיל:

מה היה המניע למעשיו של הורדוס? _____

האם אתם מסכימים לדעתו של יוסף בן מתתיהו שמעשים אלו מעידים על אומץ? נמקו _____

מה היה פשעו של הורדוס? _____

משפטו של הורדוס

בלחץ העם, הוחלט להעמיד את הורדוס למשפט באשמת הריגת אנשים ללא משפט. הורדוס אכן הופיע בפני הדיינים, אך בבגדים מהודרים ובליווי חיילים חמושים והדיינים חששו לפסוק את דינו. יוספוס ממשיך ומתאר בספרו 'קדמוניות היהודים' את אשר אירע:

"וכשהעיד הורדוס בסנהדרין עם הגדוד שהיה איתו הפיל את פחדו על הכל, ואיש מאלה שהטיחו כלפיו לפניו לא העז מעתה לפתוח בקטרוג עליו, אלא הייתה שתיקה ומהוכה ולא ידעו מה לעשות, ובעוד הם שרויים בכך קם אחד, סמיאס* שמו, איש צדיק ולפיכך עשוי בלא חת, ואמר: "אנשי הסנהדרין והמלך (הורקנוס), לא ידעתי וסבורני שגם אתם לא תוכלו להזכיר איש מאלה שנקראו פעם אליכם, שכזו תהא עמידתו לפניכם. אלא כל אדם, יהיה מי שיהיה, שבא לפני הסנהדריה הזאת להשפט, מעיד בהכנעה ומראהו מראה אדם השרוי בפחד ומהקש רחמים מכם, שערזו מגודל ולובש בגד שחור, ואילו בן יקר זה, הורדוס, הנאשם ברצח ונקרא לפנינו על סמך אשמה כזאת, עומד כאן שהוא עטוף פורפורה וראשו מקושט, כששערו עשוי, וסביבו אנשי צבא מזוינים, להמית אותנו אם נחייב אותו כדון, ולמלט את עצמו לאחר שיעוות את הדין. .. הרם אין ברצוני לקבול על הורדוס.. אלא עליכם ועל המלך, שאתם נותנים לו חירות מרובה.. אבל דעו לכם, שגדול אלוקים, והאיש הזה שאתם רוצים לשחררו .. יפרע מכם ומהמלך עצמו.."

(יוסף בן מתתיהו (יוספוס פלביוס), קדמוניות היהודים, כרך ג, ספר י"ג, עמ' 132. תרגום מיוונית, הוסיף מבוא, הערות, ביאורים, מפות ותמונות: אברהם שליט. ירושלים: מוסד ביאליק, 1944).

*ככל הנראה מדובר בשמעיה או בשמאי.

ענו על פי הקטע לעיל:

כיצד הופיע הורדוס למשפט? מדוע לדעתכם בחר להופיע כך?

מדוע לדעתכם אומר סמיאס כי "אין ברצוני לקבול על הורדוס.. אלא עליכם.." (חברי הסנהדרין והורקנוס)?

בסופו של דבר, התעשתו חברי הסנהדרין. אולם, עוד לפני מתן גזר הדין, נמלט הורדוס מן העיר ומצא מקלט זמני בבית הנציב הרומי בסוריה.

תקופת שלטונו של מתתיהו אנטיגונוס

קראו את המידע אודות מתתיהו אנטיגונוס בעמוד 100 בספר. לאחר מכן קראו את המידע בעמוד 101, אודות הגלוסקמה שנמצאה במערת קבורה בשכונת גבעת המבתר בירושלים.

לחצו על הקישור להלן וצפו בסרטון: <https://www.youtube.com/watch?v=ID1QjSvMNpE&t=25s>

ענו על פי המידע בספר והמידע בסרטון:

כיצד תרשים בית חשמונאי, המופיע בעמוד 88, מסייע להשערה שאכן מדובר בעצמותיו של מתתיהו אנטיגונוס?

מדוע, לדעתכם, התאמץ אבה הכהן להניח את הכתובת ואת הגלוסקמה בצורה מוסתרת? ממי חשש?

מדוע, לדעתכם, כתב אבה את הכתובת בכתב עברי קדום, למרות שלא היה בשימוש בתקופה זו?
